VERDEN BRÆNDER :

modkraft
PROGRESSIV PORTAL

Ungdomshusbevægelsen er defensiv

Optøjerne ovenpå rydningen af ungdomshuset var en defensiv modreaktion. Danmark fik sin første racistiske indenrigsminister helt tilbage i 1997. Hvorfor kom folk ikke på gaden noget før? Interview med Mikkel Bolt.

Af Niels Fastrup/Monsun - 21. august 2008

Med indvielsen af det nye ungdomshus i Københavns Nordvestkvarter kan man hurtigt glemme, at byen for bare et år siden på mange måder befandt sig i en mere eller mindre permanent tilstand af kamp og radikalisme, et forhold der fik den italienske filosof Antonio Negri til at fremhæve begivenhederne i den danske hovedstad som en model for de nye kampe og venstrefløjsmiljøer i resten af Europa til at tale om København som »modstandens hovedstad«.

Mikkel Bolt, lektor i kunst og moderne kultur på Københavns Universitet, fulgte udviklingen på tæt hold og har bl.a. skrevet om den i danske såvel som internationale tidsskrifter. Kontradoxa har spurgt ham om hans syn på fristedsbevægelsen og begivenhederne og kampene i det sidste halvandet år.

Ungdomshuskampen som vigtigste begivenhed i 2007

Mikkel Bolt, hvordan opfatter du den politiske og aktivistiske »eksplosion« der blev udløst med rydningen af ungdomshuset?

Der er ikke tvivl om, at ungdomshuskampen har været den vigtigste begivenhed herhjemme i 2007. Den store mobilisering var overraskende, og processen har ikke alene været med til at synliggøre nogle brydflader: den gjorde det også muligt for andre indtil da »usynlige« subjekter at give udtryk for modstand. Jeg tænker eksempelvis på bilafbrændingerne i februar 2008. På den måde har det været interessant, at gaden igen er blevet scene for forskellige kampe.

Ungdomshusbevægelsen er defensiv (21.08)
Kommentar: Rusland og krigen i Kaukasus (18.08)
Luk klimatopmødet ned! (13.08)
Nordkaukasus: Frosne konflikter i ildkamp (12.08)
Uddannelsespolitik på katastrofekurs (7.08)
Radioavisen (7.08)
Nekrolog: Stemmen fra Gulag er død ud (4.08)
Anmeldelse: Efter demokratiet (25.07)

SØG

ANNONCER

TIDSSKRIFTCENTRET

Det kan være farligt at stille genkendelig krav som kravet om et nyt ungdomshus. Den politiske begivenhed indtræffer, når der sker et skred. Som når efterskoleeleverne siger: »Vi er ikke efterskoleelever! Vi er pissesure, og vi vil have det hele!« Foto: Helene Meden Hansen

Men samtidig må vi konstatere, at ungdomshusmiljøet lider af nogle af de samme problemer, som plager den øvrige venstrefløj, både herhjemme og globalt. Man har svært ved at finde ud af, hvad det er, der kæmpes for. På et niveau handler det om et nyt fristed forstået konkret som et nyt ungdomshus, en kamp der jo så i princippet nu er tilendebragt, men på lidt uklare præmisser, synes jeg, hvor det ikke er helt klart i hvor høj grad, der bliver tale om et reelt frirum, hvor staten ikke har nogen kontrolmulighed. Ungdomshuset skulle jo gerne være en form for »befriet område« ellers er det lige meget.

Samtidig skulle kampen for et fristed gerne række videre, så det ikke bare bliver kampen for en ny ungdomsklub. Der er da heldigvis også en masse unge, som forsøger at forhøje indsatsen og f.eks. forbinde fristedskampen med kampen mod racisme.

Du har på et tidspunkt sagt, at ungdomshusbevægelsen var defensiv. Hvad mente du med det?

At man kunne fjerne ungdomshuset fra jorden i marts 2007 er vel i virkeligheden et af mønstereksemplerne på, hvor velfungerende kulturkampen og regeringens normaliseringskampagnen er. Godt nok kom der en reaktion på rydningen, men det var jo en defensiv modreaktion. Det er tankevækkende, at det var en husrydning, der skulle til, før alle de her unge mennesker gik på gaden. Som om der ikke havde været lort nok i forvejen: Vi fik den første racistiske indenrigsminister, Thorkild Simonsen, i 1997; en ny sort-blå regering i 2001; krigen mod terror; Afganistan; Irak osv. Det var først, da klubben blev fjernet, at folk for alvor kom på gaden.

Fra flydende masse til genkendeligt subjekt

Lige efter rydningen virkede det som om der var en stor åbenhed og radikalitet i kravene. Man forlangte »fristeder alle sted«. Men så skete der en indsnævring og det blev til en kamp for et nyt konkret hus, en ny »ungdomsklub« som du siger. Det virker som om, at man i det øjeblik forhandlingerne gik i gang i efteråret 2007 omskabte sig selv til et rimeligt, ræsonabelt subjekt, der havde små, realistiske krav.

Det er læren efter G13-aktionen i oktober 2007. Den var enormt velfungerende. Men den var også enormt velfungerende på de præmisser, der allerede var etableret af medier, politi og politikere. Fra da af blev det tydeligt, hvem der var gode til spin. På mange måder var det en fin aktion, men hvem havde i virkeligheden mest brug for den aktion?

I hvert fald var det en aktion, der gjorde det muligt at gøre ungdomshusbevægelsen til et meget genkendeligt subjekt, man kunne forhandle med, og som i hvert fald ikke benytter sig af vold i form af butiksplyndringer, vinduessmadringer osv. Det er selvfølgelig den enormt svære balancegang, der hele tiden bliver foretaget i bevægelsen.

Hvad er styrken ved det subjekt bevægelsen var før G13-aktionen, det uartikulerede, ikke-forhandlende subjekt?

Dets styrke var jo netop, at det ikke var genkendeligt. Pludselig var der noget, en masse, noget underligt flydende

21. august 1968 - 40 år for Warszawa-pagt landenes invasion for at stoppe reformkommunismen i Tjekkoslovakiet.

X-RAY (FILM & TV) ANNONCER

CITATER

Jeg er helt sikker på, Morten Messerschmidt også kender nyere tids historie og ved, hvad han gør; både når han synger »Deutschland über alles« og laver heiltegn. Han vil måske også påstå, at han ikke ved, hvad et heiltegn betyder.

- Torben Lund

Socialdemokraten Torben Lund i Politiken den 3. maj 2007 (flere citater)

noget. Hvem var det? Hvad fanden var det interesseret i? Den ene dage sagde de det ene. Den næste noget andet. Den her tvetydighed er der jo ikke ret mange, der inkarnerer aktuelt, og den var med til at forrykke eller forvirre den allerede etablerede politiske dagsorden. Lige pludselig var der en hel masse unge mennesker, der ville noget helt andet end det, man måske havde forestillet sig. Faktisk forstod man ikke, hvad det var, de var interesseret i.

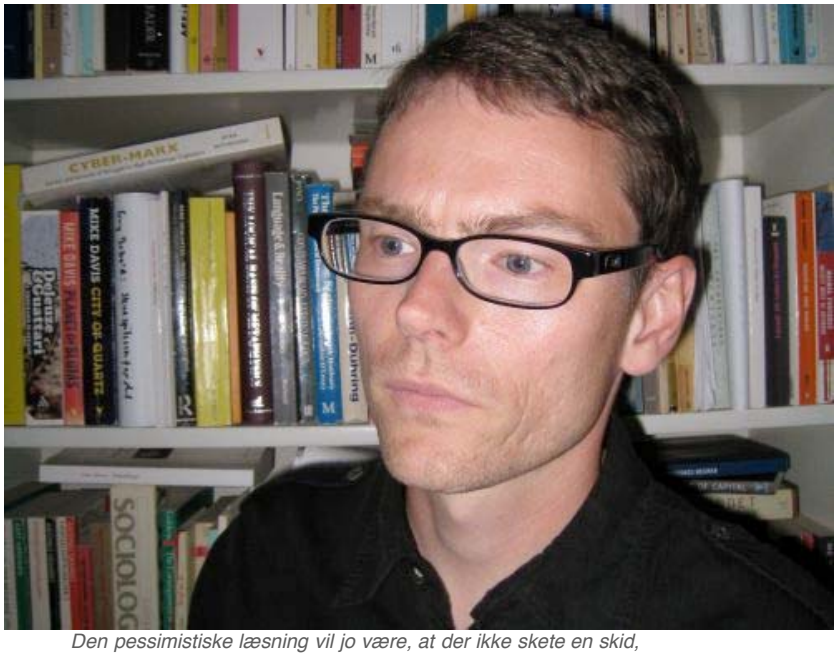

Den pessimistiske læsning vil jo være, at der ikke skete en skid, at ungdomshusbegivenhederne reelt blot var med til at muliggøre nye beføjelser til politiet, beføjelser som man ellers ikke ville have kunnet legitimere. Foto: Niels Fastrup/Monsun

Som den franske filosof Jacques Rancière siger, så er den politiske begivenhed netop, når der sker et sådan skred. Når efterskoleeleverne siger: »Vi er ikke efterskoleelever! Vi er pisse sure, og vi vil have det hele. Vi er ikke bare interesserede i en ny fritidsklub.«

I denne forbindelse var det ret interessant med de der Jagtvej-klistermærker, der blev sat op på gadeskiltene overalt i byen og endda i New York og andre steder i udlandet. Pludselig var Jagtvej 69 over det hele. Ingen kunne vide sig sikre. Der var et kort moment, hvor det så ud til at der var en form for åbning, som så blev lukket hurtigt igen.

Selvfølgelig også på grund af den politiske offentlighed herhjemme, der er ekstremt stramt spændt op. Det er næsten umuligt at fremsætte kritiske udsagn, og et grundlæggende spørgsmål er, hvorvidt man skal satse på at komme til orde på de allerede eksisterende præmisser? Eller er det bedre at fungere som et mere autentisk, alternativt subjekt, der har »Jagtvej 69« som et tomt symbol, en form for radikalt alternativ, som folk læser noget meget forskelligt ind i?

Hinsides partier og nationalstater

Leninisterne vil sige: Vejen til politisk forandring går via en klar organisering. Det lyder nærmest som om du argumenterer for en slags anti-organisering?

Ja, det er en mulighed. En form for eksodus, hvor man undgår at konfrontere magten direkte og derved risikerer at bekræfte den og blive fanget i et spejlbillede af magt og modmagt. Men det afhænger selvfølgelig af situationen. Udgangspunktet er nok, at de organisationer, der fungerer nationalt, skal væk – og det gælder så alle de politiske partier – da de blot er med til at opretholde en forældet nationalstatsmodel og dermed er med til at blokere for en egentlig kosmopolitisk løsning.

Men spørgsmålet om organisering er uden tvivl et af de vigtige aktuelt, som Lenin formulerede det: Hvad bør der gøres? Der er jo nogle fra den venstrekommunistiske tradition, f.eks. Jacques Camatte, som mener, at politiske

organisationer reelt blot er med til at forhindre revolutionære initiativer og reproducerer det kapitalistiske samfunds grundlæggende struktur som er banden, der konkurrerer med andre bander. Den politiske organisation undertrykker simpelthen den enkeltes kreativitet og skaber forestillingen om et progressivt os og et tilbagestående dem.

Det kunne man godt argumentere for i forbindelse med ungdomshuskonflikten, hvor er, at det kommer til at fremstår som et miljø, der bare kæmper for sig selv. Det hele var jo gået af helvede til længe før 2007.

Bakkrikadebyggeri som bricoulage

Lad os tale om den gadekamp, der var så fremtrædende i billedet fra perioden lige før rydningen og frem til efteråret 2007. Det herskende synspunkt er selvfølgelig at der tale om ren destruktion, ren, rå, meningsløs ødelæggelse. Men kan gadekampen også være produktiv?

Det er selvfølgelig hele det enormt komplicerede spørgsmål om politisk vold. En kommunistisk bevægelse vil aldrig kunne fraskrive sig brugen af vold. Gjorde den det, ville den jo være reformistisk. Den ville stille sig tilfreds med de ændringer, som det er muligt at opnå ad legitim vej inden for det allerede etablerede system. Vi ser det hele tiden: en fredelig og kreativ ulydighed kan aldrig modstå en politisk magt, der vil knægte folkelig modstand. Vi taler her om nogle grundforhold, som den venstreradikale bevægelse naturligvis altid er konfronteret med.

Ifølge Mikkel Bolt er barrikadebyggeriet en form for bricoulage, hvor man bruger de forhåndenværende midler og bebor rummet på en anden måde. Foto: Mark Knudsen/Monsun

Der er mange problemer i det her. Det er jo svært at forestille sig en bredere militant kamp i den nuværende situation i Danmark. Selvom statsracisme og kulturkamp burde være alt nok som mobiliseringsårsager. Men den politiske offentlighed er helt lukket ned. Og det er alligevel ikke her, at den egentlige kamp kommer til at finde sted, det bliver jo i Afrika, Sydamerika og Asien, hvor de postkoloniale folkeslag kan tackle verdens problemer globalt. Men vi kan jo vise os solidariske og parate ved at afvikle nationalstaten og forsøge at udhule den neoliberale katastrofekapitalisme indefra.

Men når det handler om gadekamp, så var noget af det bemærkelsesværdige ved København 2007, at der pludselig blev skabt en måske mere interessant form for frirum, hvor statens magtmonopol for et kort øjeblik blev udfordret og erstattet af noget andet. Pludselig var der en anden logik på færde. Rummet blev genbesat eller befriet. Med ét var reglerne nogle helt andre. Og de var til forhandling.

Barrikadebyggeriet er jo netop en form for bricoulage, som situationnisterne kalder det, hvor man bruger de forhåndenværende midler og bebor rummet på en anden måde og er i stand til at skabe mellemmenneskelige relationer, der ellers er umulige i et rum gennemsyret af varerelationer.

Så måske kan gadekampen stadigvæk noget. Et andet rum bliver skabt og det bliver synligt for folk, at man er udstyret med handleevne: tingene er ikke så fastlåste, som de ellers fremtræder, der sker en form for empowerment. Om ikke andet så i et kort moment. Der sker en eller anden form for glidning i de her kampe. Men det er selvfølgelig også klart, at

der kan ligge nogle farlige ting i den glidning, i den rus, der slippes løs.

Gadekampen bekræfter samfundets eksistens

Set ud fra et større perspektiv er spørgsmålet selvfølgelig imidlertid, om gadekampen betyder noget som helst i dag. For subjekterne foran tv-skærmene bekræfter billederne af kæmpende politifolk og aktivister først og fremmest, at samfundet findes. Der er øjensynligt nogle, der gider at bekæmpe det og nogle, der forsøger at opretholde det. Hvad enten man er for eller imod det, så er det om ikke andet den lære, man kan gå i seng med, når man har slukket for fjernsynet. Man ender med at se, at der er nogle, der agerer udfra en forestilling om, at samfundet hænger sammen.

Det kunne være en kritik af hele det venstreradikale miljø og ungdomshusbevægelsen. At den blot bekræfter det allerede etablerede, når den går på gaden. Den kan ikke slippe ud af hvad vi i forlængelse af situationisterne kan kalde skuespilsamfundets bevidsthedsmæssige tyranni. Ligesom antigolbaliseringsbevægelsen forbliver den nemlig afhængig af en suspekt identitetsmodel. Den fatter ikke, at det kun er for staten, at 'det revolutionære subjekt' eksisterer. Staten fungerer glimrende konfronteret med let genkendelige identiteter som aktivisten, kunstneren og kritikeren.

Hvis den sorte blok ikke bare skal bidrage til at opretholde det eksisterende skal den være i stand til at være en underlige plet, der er destruktiv og fyldt med potentialitet, og som derfor udgør et alternativ på en interessant måde. Foto: Dissentnetwork

Er det ikke billedet af samfundsopløsning de ser, når der kæmpes på gaden?

Måske. Men gadekampen er jo samtidig meget genkendelig. Den er på mange måder en fortærsket modstandsform, som folk altid allerede har set. Så det den primært fungerer som, det er at vise, at endelig er der nogle som gider at påtage sig rollen som de gadekæmpende, utilfredse unge. At der endelig er nogen, der gider spille rollen som utilfredse. En rolle der er defineret på forhånd. Den virkelige politiske begivenhed kræver en forskydning, der er endnu mere radikal. Der kan let komme den her livsstilsmæssige dimension ind over, hvor man føler sig revolutionær, fordi man går på gaden og kaster med en flaske eller molotovcocktail, og hvor det, når det kommer til stykket, mest af alt handler om at bekræfte en allerede etableret rolle som den »militante«.

Det er derfor, Giorgio Agamben og tænkere som ham er interesserede i det, der er uartikuleret, de ikke-genkendelige krav. Problemet med den militante identitet set fra deres perspektiv er jo netop at den er meget genkendelig, og at den risikerer at udvikle sig til en form for personlig modstand, hvad vi kan kalde en oprørets individualisme. Man er aldrig militant alene, militans er en kollektivform, nøjagtig som proletaren kun eksisterer som et kollektiv. Udbytning er jo netop ikke noget, som sker for den enkelte.

Så selvom den individuelle revolte i visse situationer kan fremstå moralsk effektiv, er den altid politisk ineffektiv og

resulterer nødvendigvis i en art selvforståelsesmæssig kortslutning, hvor den enkelte betragter sig selv som 'udvalgt' og ser på andre som objekter, der skal bevidstgøres og mobiliseres. Som om det handler om at tvinge nogen til at gøre noget. Opgaven er ikke at organisere andre, men at organisere sig selv med andre samtidig med, at man er involveret i handlinger, der opstår ud fra ens egne behov.

Spørgsmålet er, om den sorte blok er i stand til at være den her underlige plet, der er destruktiv og fyldt med potentialitet, og som derfor udgør et alternativ på en interessant måde?

Er din pointe at den sorte blok, idet den påtager sig rollen sort blok, står i fare for at »hoppe ind i« en allerede eksisterende subjektposition og på den måde blive af-radikaliseret?

Samfundet fungerer bedst, når det kan skabe de her forsimplende binære strukturer: »Se, der er nogen, der er imod os! Er du med os? Er du en del af samfundet?« Det er jo logikken i krigen mod terror. Der bliver skabt en falsk polarisering, og i næste moment kan man så gå hen og sige, »se, nu får I det her hus, vi har også plads selv til jer!« Så man kan bruge billedet af den militante til at bekræfte egen tolerance og forsvare yderlig oprustning til politiet og nye indgreb i rettighederne osv.

Det bliver spændende at se, hvad der kommer til at ske. Den pessimistiske læsning vil jo være, at der ikke skete en skid, at ungdomshusbegivenhederne reelt blot var med til at muliggøre nye beføjelser til politiet, beføjelser som man ellers ikke ville have kunnet legitimere.

SEKTIONER

KONTRADOXA

Ungdomshusbevægelsen er defensiv

Optøjerne ovenpå rydningen af ungdomshuset var en defensiv modreaktion. Danmark fik sin første racistiske (...)

QUEER

Tre palæstinensiske brude

Bryllup i Jerusalem. Med tre brude. Eller to lesbiske og en bøsse. Eller to arabere og en jøde. Eller (...)

FAGLIGT

Ja til kommunal velfærd - nej til nedskæring og udlicitering

Udtalelse fra stormødet i Nørrebrohallen torsdag den 21. august.

KULTUR

Topf und Söhne - Ingeniørerne bag dødsfabrikkerne

I Tyskland efter Anden Verdenskrig havde det gængse billede af koncentrations- og udryddelseslejren (...)

MINIMARKED

AFD. F

Posttraumatisk tabloid syndrom

Afd. F. har henlagt i fortvivlelse og chok. Få forklaringen her.

BLOGS

Claus Pedersen: *Paul David Hewson, din store modbydelige løgner!*

Mikkel Skov Petersen: *Refleksioner over at råbe røv*

Sven Gårn Hansen: *Roberto*

Iben Vindbjerg Petersen: *At blive stukket i ryggen med en trafikkeglefod*

Anne Mette Omø Carlsen: *Politik er bare så røv-sygt*